וכזית א] [א]חלב זורק את הדם חצי זית בשר וחצי זית חלב אינו זורק את הדם [ב]ובעולה חצי זית בשר וחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל ומנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים הבאה עם הזבח: **מתני'** (א)הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב ב] מאחת מהן [ג]כזית בחוץ חייב ר"א פוטר עד שיקריב את כולן [ד]וכולן שהקריב ג] בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב [ה]וכולן שחסרו כל שהו והקריבו בחוץ פטור (א) [ו]המקריב קדשים ואימורים ד] בחוץ חייב: **גמ'** ת"ר [ז]המקטיר כזית ה] בחוץ חייב ב) חצי פרס בפנים פטור קס"ד מאי פטור פטור זר אמאי ו] הקטרה היא א"ר זירא אמר רב חסדא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מאי פטור פטור ציבור א"ר זירא אי קשיא לי הא קשיא לי הא דאמר רב עלה בהא אפילו ר' אליעזר ז] מודה דהא ח] ר' אליעזר לאו הקטרה היא קאמר אמר רבה בהקטרה דהיכל דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דפנים דמר סבר [1]מלא חפניו דוקא ומ"ס מלא חפניו לאו דוקא א"ל אביי והא כי קא כתיבא [2]חוקה בהקטרה דפנים הוא דכתיב אלא אמר אביי בהקטרה [ח]בפנים ט] כ"ע לא פליגי כי פליגי י] בהקטרה דחוץ מ"ס ילפינן פנים מחוץ ומ"ס לא ילפינן אמר רבא השתא חוץ מחוץ לא ילפי רבנן פנים מחוץ מיבעי מה היא דתניא ג) יכול המעלה פחות מכזית קומץ ופחות מכזית אימורין והמנסך ד) פחות משלשת לוגין יין [פחות] יא] מג' לוגין מים יהא חייב תלמוד לומר [3]לעשות יב] ה) על השלם חייב ואינו חייב על החסר והא פחות משלשת לוגין דאית בהו כמה זיתים ולא ילפי רבנן חוץ מחוץ אלא אמר רבא כגון דקבעינהו שני חצאי פרס יג]

ט) **כאן בשניתותרו** [עד] שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע. ה"ג לה במעילה בפ' קדשי מזבח (דף טו:) אלא אימא עולה ואימורים מצטרפין זה עם זה לכזית לזרוק עליהם את הדם ומאן קתני לה רבי יהושע וגירסא דשמעתין נמי יש ליישב דהכי נמי קאמר וקשה לישנא דברייתא דקתני ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא ויש לפרש דכשניתותרו כזית מעולה ואימורין אשמעינן דזריקה מעלייתא היא לאיחיובי משום פיגול נותר וטמא דקרבן מתיריו קרינא ביה והשתא לא צריכי להא דקאמר הכא פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול דשינויא דניתותרו מתרצי תרוייהו פיגול ונותר ובמסכת מעילה לא גרסינן ליה י) ויש מוחקין טמא מן הברייתא משום דמטמא לא משני מידי אבל לפי מה שפירשתי ניחא דכולהו מיתרצי וע"כ גרסינן ליה דאי לא גרסינן ליה הא דקאמר התם במעילה תנינא להא דתנו רבנן מנא ליה הא [כה] דקתני בברייתא דמצטרפין לענין אכילה ואימא פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול ונותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותרו דלמא איירי להצטרף לענין להכשיר הקרבן ולזרוק עליהם את הדם אבל לאכילה לא מצטרפין אבל מכיון דתני טמא על כרחין לענין אכילה קאמר דמצטרפין דהיינו תנינא להא דתנו רבנן: **ומר סבר מלא חפניו לאו דוקא.** תימה למה לי למימר לאו דוקא אפילו יהא דוקא הוו מחייבי רבנן אכזית ממנו בחוץ מידי דהוה אקומץ וכמו כן קשה בסמוך למה לי למימר דסברי רבנן קביעות דמנא לאו כלום היא ויש לומר דעד כאן לא מחייבי רבנן בקומץ אלא משום דחשיב להתפגל על מנת להקטיר כזית מקומצה בחוץ הלכך חשיבא נמי הקטרה לחייב אכזית ממנו בחוץ ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אע"ג דלא שייך בהם פיגול כיון דמנחה נינהו ומלינו במנחה דכזית נמי חשיבא הקטרה שם מנחה אחד הוא אבל קטרת לא אשכחן דחשיב הקטרה בכזית דלא שייך ביה פיגול ועוד דהא א"ר יוסי כ) דאין פיגול אלא בדבר שהוא על מזבח החיצון הלכך הא דמחייבי רבנן בקטרת בכזית על כרחין משום דמלא חפניו לאו דוקא וקביעות מנא לאו כלום היא: **דקבעינהו במנא.** למאי ל) דאסיקנא (למאי) דקבעינהו במנא הוי לבונה דמתניתין שיעור שלם ופטור בחוץ לרבי אליעזר הואיל וקבעינהו במנא:

או כזית חלב. דכתיב וזרק הכהן את הדם וגו' והקטיר [יד] החלב אע"פ שאין בשר זורק עליו את הדם והכי מפרש במנחות בהקומץ רבה (דף כו.): [טו] **ובמנחה מאי עבידתה.** מאי זריקת דם איכא במנחה: **מנחת נסכים שבאה עם הזבח.** ואבד בשר הזבח והמנחה קיימת לא יזרוק את הדם בשבילה י) דלאו גופא דזביחה הוא: **מתני' הלבונה.** של מנחה: **והקטרת.** שבכל יום ז) פרס [של] שחרית ופרס של בין הערבים שהקטיר כזית מהן בחוץ חייב קסבר כי כתיב ח) אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר אשיעור הקטרה כתיב והיינו כזית. ורבי אליעזר נמי מדלא פליג ארישא גבי עולה הכי נמי דריש ליה אותו אשיעור הקטרה כרבנן ומיהו עולה דלא מיפסלא בחסרון דכל עצמה בדם תלויה כפרתה חייב בכזית אבל בהני פליג דקא סבר קומץ כוליה היינו שיעור הקטרתו אף בפנים דהא מיפסל בחסרון וכן כולם שכולם מתירין הם כל [טז] זמן שלא קרבו כולם לא הויא הקטרה לצאת בעלים ידי חובתן ולרבנן בהני נמי הויא הקטרתן בכזית היכא דכוליה קיים ולא חסרו קודם הקטרה ותנן [יז] (מנחות דף כו.) הקטיר קומצה פעמים כשירה הילכך הקטרה היא: **וכולן שהקריבן בפנים ושייר מהן כו' חייב.** שהרי בזה נגמרה הקטרתן. ולר' אליעזר נמי כי דריש אותו אשיעור הקטרה דריש ליה ושיעור הקטרה בכזית היכא דבפנים הויא הקטרה גמורה: **וכולן שחסרו כל שהוא.** קודם הקטרה ע"י איבוד או שריפה נפסלו בחסרון כדאמר במנחות (דף ט:) מן המנחה פרט לשחסרה היא ושחסר קומצה. והאי וכולן לאו אלבונה קאי דהא מיפליג פליגי בה במנחות בפרק קמא (דף יא:) בלבונה שחסרה דלר"ש [יח] כשירה אפילו עומדת על קורט אחד ולר' יהודה בשני קרטין ואי אלבונה נמי קאי מיירי שחסרה משיעור הכשרה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: **והקריבו בחוץ פטור.** הואיל ואין מתקבלין [יט] בפנים: **המעלה קדשים ואימוריהן.** שהקריב הבשר והאימורין מחוברין בו חייב משום אימורין: **גמ' חצי פרס בפנים.** לאו דוקא חצי פרס נקט דה"ה לכזית אלא פחות מכשיעור הכשר מלותה נקט: **קס"ד מאי פטור פטור זר.** דאי לאו בזרות קאמר מאי פטור שייך למימר בפנים ואמאי פטור הא הקטרה היא דהא האי תנא דקמחייב [כ] עלה בחוץ: **מאי פטור פטור ציבור.** דילאו ידי חובתן דכזית הויא הקטרה: **בהא אפילו רבי אליעזר מודה.** ואע"ג דפליג במתני' אבחוץ מודה הוא להאי תנא בהאי סיפא דפטור ציבור וקשיא לי עלה אמאי מודה והא רבי אליעזר לאו הקטרה היא קאמר מדפטר עלה בחוץ: **אמר רבה בהקטרה דהיכל.** שבכל יום שלא נאמר בו שיעור והאי פרס שיעור דרבנן הוא מודה רבי אליעזר דבכזית הויא הקטרה לחייב עליה בחוץ ולהוציא ציבור ידי חובתן בפנים ומתני' [כא] כולה רישא וסיפא דברי הכל היא ובהקטרה דהיכל מיירי: **כי פליגי.** במתני' בהקטרה דיום הכפורים דלפני ולפנים שנאמר בה שיעור (ויקרא טז): **מלא חפניו דוקא.** ובבת אחת הילכך בחוץ נמי לא מיחייב אלא אשלימה: **והא כי כתיבא חוקה בפנים כתיבא.** כדכתיב (שם) והיתה זאת לכם לחוקת עולם לכפר וגו' דברים שאין נעשין אלא אחת בשנה וחוקה עיכובא הוא: ה"ג **אלא אמר אביי בהקטרה דפנים דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דחוץ.** אביי נמי כרבה מתרץ לה דברייתא למודה בה רבי אליעזר בהקטרה דהיכל ומתניתין בהקטרה דפנים ומיהו לא כטעמא דרבה דאמר לרבנן מלא חפניו לאו דוקא דכולי עלמא מלא חפניו דוקא ובפנים דכ"ע לא פליגי דשלימה בעינן כי פליגי כגון שהקטיר כזית מן הקטרת של חפינת פנים בחוץ מר סבר ילפינן פנים מחוץ ילפינן קטרת של פנים מקטרת של היכל מה הקטרה [כב] של היכל בבמה בחוץ בכזית אף הקטרה של פנים חייבין עליה בבמה בכזית ואע"ג דבדוכתה לא הויא הקטרה הואיל ובהיכל הויא הקטרה: **ור' אליעזר סבר לא ילפינן פנים מחוץ.** הקטרה דהיכל הוא דמיחייב עלה בחוץ בכזית דהא בדוכתה בהכי חשיבא אבל הקטרת פנים לא מיחייב עלה בחוץ בכזית הואיל ובדוכתה לאו הקטרה היא: **השתא חוץ מחוץ.** כגון ניסוך היין שהוא על המזבח החיצון לא ילפי רבנן מהקטר חלבים שהוא על המזבח החיצון לחייב על פחות משלשה לוגין בחוץ אע"פ שיש שם כמה זיתים וגבי כל הקטרות של מזבח החיצון הקטרה היא הואיל וגבי ניסוך שיעורא אחרינא הוא לא מיחייב עליה אלא בכשיעור: **פנים מחוץ.** לחייב על קטרת שלפני ולפנים בבמה בחוץ ילפינן מהקטרה דהיכל: **פחות מכזית קומץ.** על כרחך רבנן היא דאי רבי אליעזר אפילו אכזית לא מיחייב דהא אמר עד שיקריב את כולן: **אלא אמר רבא כגון דקבעינהו במנא.** לעולם מתניתין וברייתא בהקטרה דהיכל הויא [כג] הקטרה בדוכתה בכזית ומשום הכי קתני לה בברייתא חייב ור' אליעזר מודה בה כדרב ופלוגתא דמתניתין כגון דקבעיה [כד] (דכולה) שני חצאי פרס במנא

וקסבר

עין משפט
נר מצוה

לה א ב מיי' פרק א מהלכות פסה"מ הלכה ל:

לו ג ד ה מיי' פי"ט מהלכות מעה"ק הלכה ח:

ו מיי' שם הלכה ה:

לז ז מיי' שם הלכה ח:

לח ח מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה ד:

◆

תורה אור השלם

1. וְלָקַח מְלֹא הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהֹוָה וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: ויקרא טז, יב

2. וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהֹוָה אֶת מֹשֶׁה: ויקרא טז, לד

3. וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהֹוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ח-ט

◆

מוסף רש"י

וכזית חלב. או כזית חלב, דאיכא כדי אכילת מזבח (בכורות לט:) **זורק את הדם.** ואם לא נשתייר כלום לא זריק, דכתיב (דברים יב) ועשית עולותיך הבשר והדם, אם אין בשר אין דם (שם ובעי"ז לעיל כה:) **חצי זית בשר וכו' אינו זורק את הדם.** שאין אכילת אדם ואכילת מזבח מצטרפין דזריקת דם אינה אלא להתיר אימורים למזבח ובשר לאדם וכיון דאבדו שניהם זריקה למה (מנחות ט.) **אמר רב פפא מנחת נסכים כו'.** כלומר האי דקאמר ובמנחה אפילו כולה קיימא באותה מנחה הבאה בנסכים קאמר כדכתיב ומנחתם סולת וגו' דקא ס"ד הואיל ובהדי זבח קאתיא כגופא דזבח דמיא, ואע"ג דלא נשתייר מן הבשר כלום יזרוק עליה את הדם, קמ"ל דלא (מעילה טו:) **הקומץ.** דמנחת ישראל: **ומנחת כהנים.** מנחה שהתנדב כהן דאינה נקמצת אלא כולה כליל דכתיב (ויקרא ו) וכל מנחת כהן כליל תהיה: **ומנחת כהן משיח.** חביתי כ"ג נמי כתיב בה כליל תקטר: **ומנחת נסכים.** נמי כליל היא (מנחות יב:):

מסורת הש"ס

א) [לעיל מב. מנחות יב:], ב) ירוש' יומא פ"ד ה"ה, ג) ת"כ אחרי פ"י ה"ח, ד) עי' יומא מג ירוש' סוכה פ"ד ה"ו (ובק"ע), ה) [לעיל קז. קח:], ו) ע' מנחות כו., ז) כריתות ו:, ח) ויקרא יז ט, ט) שייך לעמ' הקודם י) [וע' תו' מנחות נח: ד"ה ואיכא], כ) מנחות יד:, ל) עיין רש"ק ול"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) במשנה בחוץ פטור המעלה קדשים:

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"ל או כזית (צ"ק וכ"ה ברש"י): ב] בש"מ גורס שהקטיר. ועי' דק"ס אות מ': ג] שהקריבן (ש"מ). וכן להלן והקריבן (כתה"י): ד] בקלת כת"י ואימוריהן. וכ"ה ברש"י: ה] כזית קטורת בחוץ (כי"צ וש"מ ובעי"ז בשאר כתה"י): ו] אמאי הא הקטרה (ש"מ). ובכי"ל והא אמרת הקטרה: ז] בש"מ מגיה אלעזר בכל הסוגיא וברש"י. וכ"ה בגמ' בכי"מ וק', ובמשנה בד"ו, וכ"ה ברש"י כי"פ בכל הסוגיא. אך בכי"מ וק' במשנה ובכי"ל ור' ב' במשנה ובגמ' ר' אליעזר וכ"ה ברש"י כי"י בכל הסוגיא. ועי' רש"ש, מלפה איתן, הג' דברי נחמיה, הגרנ"ה ברלין בדף קי ע"א, ודק"ס אות ח. וראה בש"נ לקמן קי ב אות א: ח] נ"ל והא (*ש"מ): ט] נ"ל דפנים (ש"מ ורוב כתה"י): י] נ"א כי פליגי בקטורת דלפני לפנים וקא מקריב לה בהיכל מ"ס (כי"צ). נ"א כי פליגי בהקטרה דהיכל (ד"ו). ואולי הרמב"ם גרס כהנ"ל ולכן פסק בהל' עבודת יוה"כ פ"ה הכ"ו הקטיר וכו' כזית בהיכל חייב מיתה. ועי' ח"נ סוד"ה גמרא ת"ר וקר"א סוד"ה ורב אשי. ורש"י כפי הגר' בא לאפוקי מגי' זו. לפנינו ע"פ בה"ז, וכן הוגה בשמכ"י וב"ש: יא] נ"ל ופחות מג' לוגין מים בחוץ יהא (כי"צ): יב] לעשות אותו על השלם הוא חייב כצ"ל (*שמכ"י): יג] תיבות שני חצאי פרס ליתא בכתה"י וש"מ. וכן ליתא ברש"י ובתוס': יד] והקטיר את החלב, חלב אע"פ כו' (כתה"י וב"ש): טו] כאן שייך ד"ה אין זורק שבסוף עמ' הקודם (צ"ק). ואח"כ מה"ד מנחה מאי כו' כצ"ל (*ש"מ): טז] נ"ל וכל (כי"י): יז] נ"ל דתנן (כי"י): יח] בכתה"י וד"ו ופרי"ד דלר' יהודה כשירה כו' ולר' שמעון בשני. ולפנינו ע"פ בה"ז: יט] נ"ל מתקבל (*ש"מ): כ] נ"ל קמחייב (ב"ש, כתה"י): כא] ס"א וברייתא (גליון): כב] מה קטרת של היכל חייבין עליו בבמה כו' אף קטרת של כצ"ל (כתה"י ושמכ"י). [בכי"י ליתא תיבת בבמה כאן ולהלן בסמוך ולהלן בד"ה פנים מחוץ, וכן מתקן בצ"ש. ובכי"פ גם לפני"ז הנוסח חפינת פנים כזית בבמה בחוץ]: כג] דהויא הקטרה בדוכתה בכזית ומש"ה קתני ברייתא (כתה"י וב"ש): כד] בכתה"י וד"ו דקבעיה לכולה חצי פרס. בצ"ש הביא נ"א דקבעיה לכוליה פרס. וכן הגיה צ"ק. וראה לעיל אות יג: כה] דהא דקתני וכו' לענין אכילה קאמר ואימא כו' כצ"ל (צ"ק. ועי"ש):

במנא מר סבר קביעות מנא א] מילתא היא ומר סבר לאו מילתא היא אמר רבא השתא למאן ב] דאמר קביעותא דמנא ולא כלום הוא קבע ששה לפר ומשך מהן ארבעה והקריבן בחוץ חייב שראויין ג] לאיל קבע ארבעה לאיל ומשך מהן שלשה והקריבן בחוץ חייב שראויין לכבש חסרו כל שהוא והקריבן בחוץ פטור רב אשי אמר ניסוך מהקטרה לא ילפי רבנן אף על גב דחוץ מחוץ לא ד] ילפי הקטרה מהקטרה ילפי אף על גב דחוץ ה] מפנים: וכולן שחסרו: איבעיא להו א חסרון דחוץ שמיה חסרון או לא שמיה חסרון מי אמרינן כיון דנפק איפסלו ו] להו מה לי חסר מה לי יתר או דילמא יוצא דאיתיה בעיניה אין ז] דליתיה בעיניה לא אמר אביי ת"ש ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את כולן אמר ליה רבה בר רב חנן לאביי מדר' אליעזר פשיט מר אמר ליה בפירוש שמיע לי מיניה דרב ח] עד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' אליעזר אלא דאיתיה בעיניה אבל בחסרון מודו ליה לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים ת"ש וכולן שחסרו ט] והקריבן בחוץ פטור לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים: המקריב קדשים: אמאי והאיכא חציצה אמר שמואל כשהפכן ור' יוחנן אמר אפילו תימא שלא הפכן והא מני רבי שמעון היא דאמר (א) אפילו העלו על הסלע י] חייב רב אמר ב)מין במינו אינו חוצץ: **מתני'** ב מנחה שלא נקמצה והקריבה בחוץ פטור ג קמצה וחזר קומצה לתוכה והקריבו יא] בחוץ חייב: **גמ'** ואמאי יב] ליבטלי שירים לקומץ ג)אמר רבי זירא נאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרת יג] קומץ אין קומץ מבטל חבירו אף הקטרת שירים אין שירים מבטלין קומץ: **מתני'** ד) ד הקומץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את השני ה אחד בפנים ואחד בחוץ חייב ו שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהם בחוץ חייב ר' אליעזר פוטר עד שיקריב את השני ז אחד בפנים ואחד בחוץ חייב: **גמ'** בעי ר' יצחק נפחא קומץ מהו שיתיר כנגדו בשירים מישרא שרי או קלושי יד] מיקלש אליבא דמאן אי אליבא ה)דרבי מאיר דאמר מפגלין בחצי מתיר מישרא שרי אי אליבא דרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר לא מישרא שרי ולא מקלש קליש אלא אליבא דרבי אליעזר ר"א כרבנן סבירא ליה דאמר אין מפגלין בחצי מתיר (א) אלא אליבא דרבנן דהכא מאי מישרא שרי או קליש מקלש תיקו: **מתני'** ו) ח הזורק מקצת דם טו] בחוץ

וקסבר ר"א [קביעותא] דמנא מילתא הוא הואיל ונתן שני טז] חצאי פרס בכלי הקטרת יז] היכל קבעיה מנא ואי חסיר כל שהוא מיפסל הילכך בחוץ לא מיחייב עד שיקריב את כולו: **ורבנן סברי.** קביעותא דמנא לאו כלום היא: **קבע ששה לוגין.** דהוא חצי ההין לנסכי פר ונתנן בכלי ומשך ארבעה מהן והקריבן בחוץ חייב שהרי ראויין בפנים לאיל יח]: **פטור.** דבציר משלשת לוגין לא חזו בפנים: **רב אשי אמר.** לעולם כדתרצה אביי דבהקטרה של פנים בחוץ פליגי ובמילף פנים מחוץ ודקא קשיא לך השתא חוץ מחוץ לא ילפי רבנן כו' לא דמי ניסוך להקטרה דניסוך מהקטרה לא ילפי רבנן ואע"ג דחוץ מחוץ אבל קטרת של פנים מקטרת של היכל ילפי ואע"ג דפנים מחוץ: **חסרון דחוץ.** הוציאן שלימים לחוץ וחסרו לאיבוד: **שמיה חסרון.** ואם העלה את המשוייר בחוץ פטור: **או לא שמיה חסרון.** וחייב לרבנן כאילו כולו קיים: **איפסיל ליה.** ואפי' הכי מיחייב עליה בחוץ ומה לי יוצא ומה לי חסרון: **עד שיקריב כולו** יט]. אלמא כוליה בעינן: **מדרבי אליעזר פשיט מר.** בתמיה. רבי אליעזר אפי' בכולו קיים נמי פטר ואנן לרבנן מיבעי לן דמחייבי בכולו קיים ומודו בשחסר בפנים: **והאיכא חצילה.** שהבשר כ] אינו ראוי להקטרה חוצץ בין אימורין למערכה ודכוותיה בפנים לאו העלאה היא דרחמנא אמר (ויקרא א) על העצים אשר על האש. וקס"ד דמתני' רבי יוסי היא דאמר [לעיל קח.] אינו חייב עד שיעלה לראש המזבח כהקטרת פנים: **כשהפכן.** החלבים למטה: **מתני' מנחה שלא נקמצה.** לא חזי לפנים הילכך המקריבה בחוץ פטור: **קמצה וחזר קומצה לתוכה והקריבה בחוץ חייב.** שכיוצא בה בפנים כשירה כדתנן בהקומץ (מנחות דף כג.) נתערב קומצה בשיריה לא יקטיר ואם הקטיר עלתה לבעלים: **גמ' וניבטלו שירים לקומץ.** ברובא והוי כמאן דליתיה ולא ניחייב עליה ובמנחות (דף כג:) נמי פרכינן לה גבי הקטרת פנים: **נאמר הקטרה בקומץ.** וקמץ והקטיר (ויקרא ב): **ונאמר הקטרה בשירים.** לא תקטירו ממנו אשה לה' (שם) ז] כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו דהיינו שירים: **אין קומץ מבטל קומץ.** ואפי' רבה עליו כדאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף כב.) ולקח מדם הפר ומדם השעיר הדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה: **מתני' הקומץ והלבונה.** של מנחת נדבה שניהם מתירין את שיריה לאכילה הילכך רבי אליעזר פוטר דבעי הקטרת כל המתיר: **אחד בפנים.** תחילה ואחר כך השני בחוץ: **חייב.** שזה גמר ובו הכל תלוי: **שני בזיכי לבונה.** מתירין לחם הפנים דכתיב (ויקרא כד) והיתה ללחם לאזכרה ואמרינן נאמר כאן אזכרה ונאמר להלן אזכרה מה להלן קומץ מתיר את השירים אף הלבונה מתרת את הלחם ובשירי מנחה כתיב (ויקרא ו) יאכלו אהרן ובניו קדש קדשים מאשי ה' אין לנו כא] אלא לאחר מתנות האשים: **גמ' מהו שיתיר כנגדו בשירים.** הקטיר קומץ לבדו על מנת להתיר חצי השירים ובוררן לחלקן כב]: **מהו.** לאוכלן: **מישרא שרי.** פלגא לגמרי: **או אקלושי מקליש.** לאיסורא דכולהו שירים וקומץ כג] ולבונה תרוייהו אכולהו שיריים דמו כד] וכי מקטיר לחד מקליש ליה איסורייהו ומיהו לא אישתרי מידי מינייהו לגמרי: פלוגתא דרבי מאיר ורבנן במנחות בהקומץ זוטא (דף טז.): **מפגלין בחצי מתיר.** פיגל בקומץ כה] או בלבונה שהקטיר קומץ ע"מ לאכול זית מן השירים חוץ לזמנו פיגול: **מישרא שרי.** דאי כי מקטיר ליה בשתיקה לא שרי כזית מינייהו לגמרי היכי הויא מחשבה בההוא זית הא דומיא דזריקה בעינן דשרי לגמרי: **לא מישרא שרי כו'.** כלומר דילמא לא הא ולא הא והיכי פשיטא ליה לר' יצחק נפחא דלאו הא או הא עביד: **אלא אליבא דר"א.** קמיבעיא דאמר לא מחייב עלה לחודיה בחוץ ומשום הכי מספקא ליה לרבי יצחק דילמא כו] שרי: **ר"א כרבנן ס"ל.** ולא שריא ולא מיקלש. לשון קושיא הוא אמאי פשיטא ליה אליביה דלאו הא או הא והא ר"א מדקאמר לאו הקטרה הוא כרבנן דפליגי עליה דר"מ סבירא ליה: **אלא אליבא דרבנן דהכא.** דמחייבי אחד מינייהו אלמא הקטרה היא בפנים וקא מיבעי ליה למאי הילכתא הויא הקטרה למישרי פלגא או לאקלושי והכא ליכא למיפשט מדמחייבי עלה בחוץ ש"מ מישרא שרי דאי נמי לאקלושי אתיא הויא הקטרה לחיובי בחוץ עלה: **מתני' הזורק מקצת דמים.** כגון מתנה אחת ואפילו מחטאות הפנימיות שכל מתנותיהן מעכבות:

אבל בחסרון מודו ליה. ומסיק בחסרו מבפנים ותימה מאי קא משמע לן תנינא לעיל (דף קט:) וכולן שחסרו כל שהוא כו' וכל הפחות היינו חסרו מבפנים: **אמר שמואל כשהפכן.** וכי תימא מאי קמ"ל סד"א דאין דרך הקטרה בכך:

מין במינו אינו חוצץ. והא דאמרינן לעיל (דף טו:) גבי רגל חבירו פסול ° אין דרך שירות בכך:

קומץ מהו שיתיר כנגדו בשירים. פירש בקונטרס דהקטיר קומץ לבדו על מנת להתיר חצי השירים וכוררן לחלקן מהו לאוכלן מישרא שרי פלגא לגמרי או אקלושי מקלש לאיסורא דכולהו שירים וקומץ כג] ולבונה תרוייהו אכולהו שירים דמו כד] וכי מקטיר חד איקליש ליה איסורייהו ומיהו לא אישתרי מידי מינייהו לגמרי עכ"ל והא דתנן בהקומץ רבה (מנחות דף כז.) הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה היינו דבעי שיהו שניהם דלא לייתי מנחה בלא לבונה ובעי קמיצה ומכל מקום תימה דאפילו למאן דאמר כז] מישרא שרי לה היאך מתברר חלקו של קומץ ונראה לפרש דלאו לאשתרויי באכילה קאמר אלא דאי מישרא שרי פלגא אידך פלגא באיסור' קיימא ואי אכיל לה לקי כמו אוכל בשר חטאת ואשם קודם זריקה ואי איקלושי מקליש לכולה מנחה לא לקי כלל אי נמי לענין מעילה וכי האי גוונא בנדרים בפרק נערה (דף סח.) בעל מיגז גייז או אקלושי מיקליש כגון דנדרה מן תרין זיתין ושמע ארוס והפר לה ואכלתינון אי אמר מיגז גייז לקיא אי אמר מקלש קליש איסורא בעלמא הוא: **ואי אליבא דר"מ דאמר מפגלין בחצי מתיר.** הך סוגיא דלא כריש לקיש דאמר לעיל בפרק בית שמאי (דף מא:) טעמא דרבי מאיר משום דכל העושה על דעתו ראשונה הוא עושה וצ"ע אי שחט סימן אחד וקבל כח] אחד דמו וזרקו כיון דחשיב חצי מתיר אי אמרינן מישרא שרי ומיהו הא פשיטא אי לא גמר אחר כך שחיטתו לא שרי:

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ט והדבר ספק:

מ ב ג מיי' שם הלכה ה:

מא ד ה ו ז מיי' שם הלכה יד:

מב (ז מיי' פט"ז מהל' פסה"מ הלכה ח):

מג ח מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה יג:

◆

מוסף רש"י

מין במינו חוצץ. ואלו שניהם מין אחד (בכורות ט:): **ונאמרה הקטרה בשירים.** כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' (ויקרא ב) ואמרינן כל שממנו לאשים, דהיינו שירים, הרי הוא בבל תקטירו, אלמא איכא הקטרה בשירים (מנחות כג:) **מפגלין בחצי מתיר.** דתנן (מנחות טז.) פיגל בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ, כלומר חישב בהקטרת האחד על מנת לאכול מן השירים למחר, ר"מ אומר פיגול וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר (פסחים סג.): **הזורק מקצת דם בחוץ.** שלא נתן ארבע מתנות אלא מתנה אחת (לעיל קז.):

מסורת הש"ס

א) [לעיל קח.], ב) [סוכה לז:], ג) [מנחות כג:], ד) לעיל קז. מנחות יג:, ה) [פסחים סג. וש"נ], ו) [לעיל קז.], ז) לעיל דף עו וש"נ.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר"א כרבנן וכו' בחצי מתיר ולא שרי ולא מקלש אלא אליבא דרבנן:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מין וכו' אין דרך שירות בכך. עיין יומא דף נח ע"א:

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"א קביעותא דמנא קביעותא הוא ואי בעי למימשך ואקרובי בהיכל לא מקריב ומ"ס לאו קביעותא הוא (כי"צ). וראה גי' כ"י זה בש"נ לעיל קט ע"ב אות י: ב] בש"מ גורס השתא דאמרי' למאן: ג] צ"ל שהרי ראויין. וכן להלן בסמוך (ש"מ, כתה"י): ד] תיבות לא ילפי נמחקות (ש"מ, כתה"י): ה] נ"א דפנים מחוץ (כתה"י וש"מ). וז"ל הגרי"ב מרש"י נראה שגרסתו היתה בגמרא ואע"ג דפנים מחוץ ועיין משל"מ פי"ט מהל' מעה"ק ד"ה ומ"ש, נראה שגרסתו היתה כמו שהוא לפנינו וע"ש, עכ"ל. נ"א ילפי רבנן ואפילו פנים מחוץ (כי"צ): ו] נ"א איפסל להו מה לי פסול יוצא מה לי פסול חסרון או (כתה"י וש"מ): ז] אין, חסרון דליתיה כו' (כי"ר וק'). נ"א או דילמא יוצא איתיה בעיניה, חסרון כמאן (דאווד) [דאבד] דמי אמר כו' (כי"צ): ח] צ"ל דמר (ש"מ, כתה"י). ובדק"ס כתב שהיא הנוסחא האמיתית: ט] שחסרו כל שהן והקריבן (כתה"י, שמכ"י וב"ש). וכ"ה במשנה לעיל ברוב כתה"י: י] נ"א הסלע או על האבן חייב רב אשי אמר מין (כי"מ, צ' וק'). וכן בכי"ר וש"מ, אך שם ליתא אשי. [ועי' ח"נ שרוצה ליישב דברי הרמב"ם מהא דמייתי דברי רב אחרי שמואל]: יא] צ"ל והקריבה (ש"מ, כתה"י): יב] וניבטלו שירים כו' כצ"ל ותיבת אמאי נמחק (*ש"מ): יג] מה הקטרה האמורה בקומץ אין כו' אף הקטרה האמורה בשיריים כו' (כתה"י וש"מ): יד] נ"א אקלושי מקליש. וכן בסמוך (כי"מ, וכ"ה ברש"י): טו] צ"ל דמים (ש"מ, כתה"י). וכ"ה לעיל קז ע"א: טז] נ"א ונתן פרס (כי"פ, ב"ש). נ"א ונתן חצי פרס (כי"י וד"ו). ולפנינו ע"פ בה"ז. וראה בש"נ לעיל קט ע"ב אות כד: יז] צ"ל להקטרת (ב"ש, כתה"י): יח] נ"ב ואי הוה אמרינן קביעותא דמנא קביעותא היא כיון דחסר כל שהוא והקריבו בחוץ פטור (ב"ש מספר ישן): יט] את כולן כצ"ל (*ש"מ): כ] שהבשר למטה שאינו ראוי (כי"פ): כא] צ"ל להם (*ש"מ): כב] צ"ל ובוררן לחלקו (*שמכ"י וב"ש). וכ"ה בד"ו ב' וג' כאן ובלשון רש"י שבתוס' לחלקן [ובתוס' בד"ו רפ"ב לחולקן]: כג] צ"ל דקומץ (*ש"מ). נ"א דכולהו שירים שאין בהם מעילה שקומץ (כי"ב): כד] צ"ל רמו (שמכ"י וצ"ק): כה] בקומץ ולא בלבונה שהקטיר כצ"ל (*ש"מ): כו] בכי"י דילמא לא שרי: כז] בדפ"י הנוסח כאן משובש, ולפנינו תוקן עפ"י בה"ז. וגי' ש"מ וצ"ק דאפילו למאן דאמר יש ברירה האיך מתברר כו'. וע"ש: כח] צ"ל וקיבל את דמו (צ"ק):

עין משפט נר מצוה

מד א מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ג:
מה ב מיי' שם ולא פסק כמותו:
מו ג מיי' פ"ג מהל' שמיטה ויובל הלכה ה:
מז ד מיי' פ"ז מהלכות לולב הלכה כ:
מח ה מיי' פ"י מהל' תמידין ומוספין הלכה ו:
מט ו מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ג:

◆

מוסף רש"י

חייב. דהויא זריקה בפנים דכוותיה, דתנן (לעיל לו:) כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר (לעיל קז.) **אף המנסך מי החג בחג בחוץ חייב.** משום מעלה בחוץ, דכל דבר שהוא מתקבל בפנים חייבין עליו משום שחוטי חוץ (מעילה יג:) **שירי הדם.** אף של חטאות החיצונות (לעיל לח:) **ממקום שפסק הוא מתחיל.** ר"א ור"ש פליגי אתנא קמא דאמר נתן מקצת מתנות שבפנים ונשפך הדם יביא דם אחר ויתחיל בתחילה, הואיל ולא גמר אותה כפרה (לעיל מב.). ר"א ור"ש אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל, ואפילו לא נגמרה אותה כפרה אין צריך לחזור וליתן מה שנתן (יומא ס.) **בשני ניסוכים הכתוב מדבר.** שני ניסוכים על קרבן אחד (תענית ב:). וכיון דניסוך המים נפקא ליה מדאורייתא משום הכי קאמר דחייב עליו משום מעלה בחוץ: **אי מה להלן שלשת לוגין.** כיון דאמרת דר"א בשיטת ר"ע אמרה דדריש נסכיהם ואמרת דניסוך המים הוי דאורייתא כמו ניסוך היין, א"כ נימא הכי אי מה יין ג' לוגין כו' (מעילה שם): **עשר נטיעות.** משנה היא בסדר זרעים (שביעית פ"א מ"ו) עשר נטיעות המפוזרות בתוך בית סאה שאין בין זו לזו אלא כמה שיש בין זו לחברתה, ותפסו בית סאה שהוא נ' אמה על נ' אמה מפוזרות לאורך ורוחב בשוה, חורשין כל בית סאה בשבילן ערב שביעית עד ר"ה, אע"פ שמצוה מן התורה להוסיף מחול על הקדש, כדנפקא לן מבחריש ובקציר תשבות חריש של ערב שביעית הנכנס לשביעית, ואסור לחרוש ל' יום לפני ר"ה כדאמרינן בשמעתא קמייתא דמו"ק (ג.) מקראי, בנטיעות נאמר למשה מסיני שמותר לחרוש תחתיהם עד ר"ה כדי שלא יבשו, ואם עשר הן ומפוזרות כהלכתן בתוך בית סאה, נאמר למשה שיונקות בבית סאה כולה ומותר לחרוש את כולן בשבילן, אבל אם אינם עשר או שאינן מפוזרות כהלכתן, חורש תחת כל אחת ואחת כשיעור יניקתה לפי חשבון עשר לבית סאה, ובאילנות זקנים נאסר ל' יום לפני ר"ה, כדאמרינן במו"ק (שם) לר' ישמעאל מהלכתא ולר"ע מקראי, וחכמים עשו סייג לתורה ואסרו בשדה הלבן מפסח ואילך ובשדה האילן בזקנים מעצרת ואילך, ואמרו בזקנים מפני שיונקים הרבה, שלא אילנות לבית סאה הרי אלו מצטרפים וחורשים כל בית סאה בשבילן עד עצרת לפי שכולו צריך להן ויצתה מתורת שדה לבן ונעשית שדה אילן, ואם אינם שלא חורש לכל אחד תחתיו לפי חשבון עד עצרת והשאר אסור מפסח ואילך (סוכה לד.). אע"ג דבשאר שדות אין חורשין לפני שביעית ל' יום זה חורשין דהואיל אם אין חורשין סביבן מפסידין (תענית ג.) **ערבה.** להקיף המזבח (מו"ק ג:). למקדש, דאילו ערבה ללולב מקרא נפקא: **וניסוך המים.** לתמידין של שחר בשבעת ימי החג, כדאמרינן בפרק לולב וערבה (מח.) והתם מפרש כילד מנסכין בין מים בין יין, וכל קרבנות כל ימות השנה אין נסכיהם אלא יין, חוץ מן החג בתמיד של שחר שצריך שני ניסוכין: **הלכה למשה מסיני.** אלו שלשה נשאלו בית המדרש מנין להם מן התורה והשיבו שהלכה למשה מסיני הם, ושמע השומע וגרסם כסדר ששמעם (סוכה לד.):

חייב ר"א א] אומר [א]אף (א) המנסך מי החג בחג בחוץ חייב [ג]רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבו ב] בחוץ חייב: **גמ'** [ב]אמר רבא ומודה רבי אלעזר בדמים דתניא ג] [ג]רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל: רבי אלעזר אומר אף המנסך מי החג [בחג] בחוץ: א"ר יוחנן משום רבי [ה]מנחם יודפאה רבי אלעזר בשטת רבי עקיבא רבו אמרה דאמר ניסוך המים דאורייתא דתניא [ד]רבי עקיבא אומר [1] ונסכיה בשני ניסוכים הכתוב מדבר אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין אמר ליה ריש לקיש לר' יוחנן אי מה להלן שלשת לוגין אף כאן שלשת לוגין והא ר"א מי החג קאמר ד] אי מה להלן בשאר ימות השנה אף כאן בשאר ימות השנה [ור"א] ה] בחג קאמר אישתמיטתיה הא דאמר רבי אסי ו] דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משום רבי נחוניא איש בקעת בית חורתן [ג]עשר נטיעות [ד]ערבה [ה]וניסוך המים הלכה למשה מסיני תנו רבנן [ו]המנסך שלשת לוגין מים בחג בחוץ חייב ר"א (ו) (בר"ש) אומר ז] [ז]אם מלאן לשם חג חייב (א) מאי בינייהו אמר רב נחמן בר יצחק ביש שיעור במים ח] קמיפלגי רב פפא אמר

חייב. לרבנן דלא בעו כולו מתיר ורבי אלעזר נמי מודה בה כדאמרינן בגמרא: **מי החג.** שנתמלאו לשם ניסוך המים בחג הסוכות: **שירי הדם.** של חטאות הטעונין שפיכה ליסוד שהקריב ט] בחוץ חייב דקסבר שירים מעכבין הילכך מתקבלים בפנים וזריקה גמורה הן: **גמ' מודה ר' אלעזר בדמים.** ואפי' בחטאות הפנימיות דהא בפנים אם נשפך הדם אחר שנתן מתנה אחת מהנך דיהבה ומביא פר אחר ומתחיל ממקום שפסק: **דתנן כו'.** במסכת יומא בהוציאו לו (דף ס.): **יודפאה.** דמן יודפת (ח): **ניסוך המים דאורייתא.** הילכך בחוץ נמי מיחייב עלה: **אמר ליה ריש לקיש.** אי רבי אלעזר מההוא קרא יליף ובההוא קרא מים ויין איתקוש אלמא י] שלשת לוגין בעינן כנסכי יין של עולת התמיד: **והא ר' אלעזר מי החג קאמר.** ואפילו פחות משלשת לוגין דאיכא למאן דאמר (סוכה דף מח.) בלוג היה מנסך יא]: **בחג קאמר.** בלשון קושיא גרסינן ליה: **אישתמיטתיה.** למנחם יודפאה: **הא דא"ר יוחנן כו'.** אלמא לכולי עלמא דאורייתא הוא הילכך איכא למ"ד בלוג גמירי לה או אין להם שיעור: **[מאי בינייהו].** במאי קמיפלגי ומאי קא אתי רבי אלעזר למימר: **ביש שיעור למים.** דקאמר תנא קמא המנסך שלשת לוגין חייב והוא הדין יותר משלשת לוגין דיש בכלל מאתים מנה ואף על גב דמלינהו בכלי גדול קדשינהו כלי דאין שיעור למי החג למעלה ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמילאן לשם חג כדרך מילואן דהיינו שלשת לוגין ותו לא כדתנן (שם) בלוחית של זהב מחזקת שלשת לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הוי טפי לא קדשינהו כלי דלא חזו ליה דיש שיעור למים ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להם:

בקרבו

ומודה רבי אלעזר בדמים. תימה מאי קמ"ל רבא מתניתין היא דהא תנן רבי אלעזר אומר אף המנסך כו' שמע מינה דמודה ברישא וי"ל דסלקא דעתך דרבי אלעזר קאי אההוא דלעיל ולא אמקבלת דמים ועוד י"ל דמתניתין איכא לאוקומי בדמים החיצונים דבמתנה אחת כיפר ואתא רבא לאשמועינן דאפילו בפנימיים דכל מתנות מעכבות אפ"ה מודה ר"א דחייב על מקבלת בחוץ דתניא ג] ר"א אומר ממקום שפסק הוא מתחיל ולעיל נמי בפרק בית שמאי (דף מב.) דאמר והאמר רבא מודה ר"א בדמים גבי חטאות פנימיות מייתי לה: **אי מה להלן בשאר ימות השנה אף כאן בשאר ימות השנה.** תימה דהא רבי עקיבא מודה דאין ניסוך המים אלא בחג ויש ספרים דגרסי הסך נסך בשני ניסוכים וההוא קרא בתמיד כתיב וליתא דר' נתן גריס הכי בריש מסכת תענית (דף ג.) ואפילו לרבי נתן נמי לא מישתמיט תנא דלימא ניסוך המים כל השנה כולה ואמר רבינו תם דמלא בספרים ישנים אי מה להלן בשאר ימות החג לא דלרבי עקיבא לא רמזה אלא בששי ואמרינן במסכת תענית (שם) אלא הך דתנן ניסוך המים כל שבעה מני אי רבי עקיבא האמר בששי מזכיר תרי יומי הוו ורבי אלעזר בחג קאמר משמע כל ימות החג ונראה שפיר ליישב גרסת הספרים דאף על גב דאין ניסוך המים אלא בחג מכל מקום חייבין עליו בחוץ כל השנה כדאשכחן בשמעתין למאן דאמר קרבו נסכים במדבר דמחייב בלא כלי שרת אע"ג דאין מתקבל בפנים הואיל ובשעת היתר הבמות קריבים בלא קדושת כלי וכדאמרינן לעיל (דף קח:) במעלה על גבי הסלע דמשום דהויא הקטרה בבמת יחיד מחייב עליו בחוץ בשעת איסור הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול מזה וכיון דהשתא לא חזו בפנים היכי מיחייב ואמרינן ביומא בריש פרק שני שעירי (דף סב:) שלמים ששחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ההיכל פטור מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי יב] וא"ת ומאי שנא נסכים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל [דף קח.] דקבלה בכלי חול לרבי פטור ויש לומר דלא דמי לקבלה יג] בכלי חול בפנים וזרק בחוץ אין לנו לחייב מחמת דכשר בבמה הואיל וכבר נפסל בפנים ולא דמי לנסכים שמקריבין בחוץ בכלי חול דלא נפסלו בפנים: **אישתמיטתיה כו'.** פי' בקונטרס למנחם יודפאה ותימה דהא רבי יוחנן אמרן לתרוייהו ושמא לבתר הכי שמעה רבי יוחנן וי"ל יד] דאישתמיטתיה לריש לקיש דאי הוה שמעה לא היה מקשה כלום דהוי מצי לפרושי בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה דאמר ניסוך המים דאורייתא ולאו מטעמיה ולפי' זה משמע דאיכא למאן דאמר ניסוך המים דרבנן וזהו תימה דאפילו למאן דאמר (מנחות דף קו.) חולין בעזרה לאו דאורייתא טו] שתקנו חכמים לנסך חולין בעזרה שמא טז] לפי שהוא אז זמן גשמים כדי שיזכרו לפני המקום להתברך במי גשמים וקצת יז] משמע בריש לולב וערבה (סוכה דף מד.) דריש לקיש הוה ידע להא דר' יוחנן דעשר נטיעות ערבה וניסוך המים גבי הא דאמר ריש לקיש התם כהנים בעלי מומין היו נכנסים בין האולם ולמזבח כדי לצאת בערבה ושמא נהי דשמיע ליה ערבה ניסוך המים לא שמיע ליה ומיהו לא יתכן פי' זה לפי' הקונטרס במעילה פרק ולד חטאת (דף יג:) דתנן התם נתנן לצלוחית מועלין בהן אמר ריש לקיש אין מועלין אלא בשלשת לוגין ורבי יוחנן אמר מועלין בכולן ופריך למימרא דקסבר ריש לקיש יש שיעור למים והא תנן רבי אלעזר אומר אף המנסך מי החג בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן משום ר' מנחם יודפאה רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא אמרה דדריש ונסכיה אחד נסכי יין ואחד נסכי מים ואמר ליה ריש לקיש אי מה יין שלשת לוגין אף מים נמי שלשת לוגין מכלל דקסבר ריש לקיש אין שיעור למים ומשני לטעמיה דמנחם יודפאה קאמר [ט] ופי' בקונטרס יח] דריש לקיש דאמר יש שיעור למים היינו לטעמיה דמנחם דאמר רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא אבל איהו סבירא ליה כרבי יוחנן רביה דאין שיעור למים ומיהו לא יתכן אותו פי' דמעילה דלמה ליה למימר לטעמא דמנחם יודפאה הוה ליה למימר לטעמיה דרבי עקיבא ורבי אלעזר ור' נתן ונראה לפרש לטעמיה דמנחם יודפאה היינו מה שהקשה אי מה להלן שלשת לוגין לרבי עקיבא יש שיעור ורבי אלעזר מי החג קאמר אלמא סבירא ליה אין שיעור ולא משום דסבירא ליה כרבי אלעזר דר"ל קסבר יש שיעור אלא לאפוקי ממנחם יודפאה קאתי דאמר רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא:

ביש שיעור במים קא מיפלגי. פירש בקונטרס דקאמר תנא קמא המנסך שלשת לוגין חייב והוא הדין יותר מג' לוגין דיש בכלל מאתים מנה ואע"ג דמלינהו בכלי גדול קדשינהו כלי דאין שיעור למי החג למעלה ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמלאן לשם חג כדרך מילואן דהיינו שלשת לוגין ותו לא כדתנן לצלוחית של זהב מחזקת שלשת לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הוו טפי לא קדשינהו כלי דלא חזו ליה דיש שיעור למי החג ואין כלי שרת מקדשין אלא הראויין להן עד כאן לשונו וקשה דהא רבי אלעזר מי החג קאמר לעיל דאין שיעור למים כלל לא למעלה ולא למטה כדמוכחא נמי ההיא דמעילה (שם) ומפרש הר' חיים איפכא דתנא קמא סבר יש שיעור דנקט שלשת לוגין לא פחות ולא יותר ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמלאן לשם חג דקבעינהו מנא דרבי אלעזר לטעמיה דאמר לעיל קביעותא דמנא מילתא הוא אבל לא קבעינהו מנא חייב בפחות משלשת לוגין דאין שיעור למים ור' אלעזר לטעמיה דאמר במתני' מי החג:

מסורת הש"ס

א) מעילה יג: ירוש' סוכה פ"ד ה"ו, ב) [לעיל לח: לט. לקמן קיב.], ג) לעיל מב. יומא ס., ד) תענית ב: שבת קג: ועי' ירוש' שביעית פ"א ה"ה, סוכה פ"ד ה"א וה"ו, ר"ה פ"א ה"ג, ה) סוכה לד. ע"ש מד. תענית ג. ע"ש מו"ק ג: ירוש' שביעית וסוכה שם ה"א, ו) רש"ק מ"ז, ז) ירוש' סוכה פ"ד ה"ו, ח) [שם עיר, ערכין לב.], ט) ובספרים שלנו איתא שם בפ' רש"י כפי' התו' ופי' התו' שכתבו כאן בשם רש"י כתבו שם תו' בשם י"מ ועי"ש, ועי' רש"ק.

◆

תורה אור השלם

1. וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶּיהָ: במדבר כט, לא

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' לשם חג חייב במאי קמיפלגי אמר רב נחמן בר יצחק:

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"ל ר' אלעזר (שמכ"י). יצוין שבכתה"י ובד"ו אין עקביות באיזכור שם זה בכל הסוגיות (מדף קט ע"ב עד קי ע"ב) בין במשנה ובין בגמ', לפעמים ר' אליעזר ולפעמים ר' אלעזר, וכך גם ברש"י ובתוס'. ועי' הג' דברי נחמיה ובדק"ס דמוכח דר' אלעזר הוא הנכון מדאמר בגמ' ר"א בשיטת ר"ע רבו. וראה בש"נ לעיל קט ע"ב אות ז: ב] נ"ל שהקריבן. וכל"ל ברש"י (שמכ"י, כתה"י): ג] נ"ל דתנן (*גליון). וכ"ה ברש"י ופרי"ד, וכ"ה לעיל מב ע"א. בכי"מ איתא מודה ר"א בדמים ואפי' בחטאות הפנימיות. ואפשר שגם רש"י גרס כך, והנקודה נ"ל אחר תיבת הפנימיות. ועי' בתוס': ד] קאמר ועוד אי כל"ל (ר"ב רנשבורג): ה] הא בחג (כי"צ). ותיבת ור"א ליתא בכל כתה"י: ו] בכתה"י יוחנן [במקום אסי]. ובש"מ דא"ר אסי א"ר יוחנן: ז] אומר והוא שמלאן לשם חג במאי קמיפלגי אמר רב נחמן כו' (*שמכ"י וב"ש). ועי' קר"א בד"ה המנסך שכ"ה גי' רש"י. (ולפ"ז אין צורך בהגהת 'מאי בינייהו' ברש"י). תיבת (בר"ש) ליתא בכתה"י ולפנינו מחקוה ע"פ בה"ז ועי"ש, ועי' ס' מנחת יהודה שכ' להוכיח דרש"י הוה גריס לה: ח] נ"ל למים (שמכ"י, כתה"י). נ"א יש שיעור למים איכא בינייהו ת"ק סבר יש שיעור ואע"ג דמילאן לשום חג אי איכא שלשת לוגין אין ואי לא לא ור' אלעזר סבר אין שיעור למים ואם מילאן לשום חג מיחייב רב פפא (כי"צ). וגי' זו מתאימה לפי' ר' חיים שבתוס': ט] נ"ל שהקריבן (ש"מ): י] נדל"ל אימא (באה"מ): יא] נ"ל מנסך כל שמונה (ב"ש וצ"ק): יב] כאן הס"ד, ומכאן ועד סוה"ד שייך לתוס' לקמן ריש דף קיא ע"א ד"ה בקרבו (צ"ק): יג] נ"ל דקבלה (ב"ש): יד] נ"ל ויש לפרש (ב"ש). נ"א ויש מפרשים (צ"ק): טו] דאורייתא לא מסתבר שתקנו כנדל"ל: טז] נ"ל ושמא (צ"ק, ד"ו): יז] וקצת קשה דמשמע כו' כל"ל (צ"ק): יח] ובספרים שלנו איתא שם בפי' רש"י כפי' התוס', ופי' התוס' שכתבו כאן בשם רש"י כתבו שם תוס' בשם י"מ, וע"ש ועי' רש"ק (גליון):

[א] בקרבו נסכים במדבר פליגי א] רבינא אמר בלמדין ניסוך המים מניסוך היין פליגי ת"ר [א] המנסך שלשה לוגין יין בחוץ חייב ר' אלעזר בר"ש אומר והוא שקדשן בכלי מאי בינייהו אמר רב אדא בר ב] רב יצחק [ב] בירוצי מידות איכא בינייהו רבא בריה דרבה ג] אמר קרבו נסכים בבמה ד] איכא בינייהו ובפלוגתא דהני תנאי דתניא ה] [ג] במת יחיד אינה צריכה נסכים דברי רבי וחכ"א טעונה נסכים והני תנאי כהני תנאי דתניא [1] כי תבאו להטעינה נסכים בבמה גדולה הכתוב מדבר אתה אומר בבמה גדולה או אינו ו] אפי' בבמה קטנה כשהוא אומר [1] אל ארץ מושבותיכם וגו' ז] אשר אני נותן לכם הרי ח] בבמה הנוהגת לכולכם הכתוב מדבר דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר כי תבאו להטעינה נסכים בבמה קטנה הכתוב מדבר אתה אומר לבמה קטנה או אינו אלא לבמה גדולה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם הרי ח] בבמה הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל לא [ד] קרבו נסכים במדבר ולדברי ר"ע קרבו נסכים במדבר: רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב: א"ר יוחנן [תנא] רבי נחמיה [ה] כדברי האומר (א) שיריים מעכבין מיתיבי רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אמר לו ר"ע והלא שירי הדם שירי מצוה הם אמר לו איברין ופדרין יוכיחו שהן שירי מצוה והמקריבן בחוץ חייב אמר לו לא אם אמרת באיברים ופדרים שהן תחלת עבודה תאמר בשירי הדם ט] שאינן תחלת עבודה ואם איתא לימא ליה הני נמי י] מעכבי תיובתא והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשיריים הפנימיים אבל בשיריים החיצונים [ב] דברי הכל לא מעכבי כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימים כי יא] תניא ההיא בשיריים החיצונים יב] (ורבי עקיבא לא ידע מאי קאמר רבי נחמיה הוא סבר רבי נחמיה שיריים חיצונים אמר וקא מהדר ליה שיריים החיצונים ורבי נחמיה) לדבריו דר' עקיבא קאמר:

מתני' [ג] המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ חייב [ד] מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור [ו][ה] השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור

בקרבו נסכים במדבר קמיפלגי. ותרוייהו אית להו יש שיעור למים יג] וכי מלי טפי לא קדשינהו כלי. ותנא קמא דמחייב לא בעי בנסכים קדושת כלי לחייב עליהן בחוץ דקסבר קרבו נסכים באהל מועד שבמדבר כל ארבעים שנה הילכך ביאת הארץ האמורה בפרשת נסכים בשלח לך ללמדנו בא שבשבע של כיבוש הארץ ושבע של חילוק הארץ כשהיו בגלגל והותרו הבמות כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) תהא במה קטנה של כל יחיד טעונה נסכים דמשום במת ציבור לא איצטריך למימר ביאת הארץ דהא מן המדבר נתחייבו בכך וכיון דבמות יחיד טעונין נסכים והתם כלי שרת ליכא כדאמר בפרק בתרא (לקמן דף קיג.) בחוץ נמי מיחייב עלייהו בשעת איסור הבמות בלא קידוש כלי הואיל ובשעת היתר הבמות קריבין בלא קדושת כלי כדאמרן לעיל [קח:] במעלן על גבי סלע משום דהויא הקרבה בבמת יחיד בשעת היתר הבמות מיחייב עלה בשעת איסור דהא בפנים אם עלה לא ירד כדאמרן לעיל (דף פד:) מנין ליוצא אם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה. ור' אלעזר סבר לא קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור בנסכים לאחר ירושה וישיבה לאחר שקבעו משכן בשילה יד] הוא דנתחייבו לפיכך הוצרכה ביאת הארץ לכתוב טו] משום שכל ארבעים שנה שבמדבר לא קרבו טז] במשכן ובא הכתוב לחייבו יז] בשילה ובית עולמים ולא בשנות יח] הכיבוש והחילוק בבמות הקטנות הילכך לא קרבו נסכים בבמה קטנה שהיא יט] שלא בכלי שרת ואי אסקינהו בשאין מוקדשין בחוץ לא מיחייב עלייהו והכי נמי אמרינן לקמן דמאן דבעי קדושת כלי בנסכים סבר לא קרבו נסכים במדבר: **רבינא אמר בלמדין ניסוך המים כו'.** ודכ"ע קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור בנסכים לבמה קטנה אתא וקרבו בבמה בלא קידוש כלי ומיהו בניסוך היין אשכחן בניסוך המים לא אשכחן דהא חובת ציבור הן ולא קרבו אלא בבמת ציבור בכלי שרת ובהא פליגי תנא קמא סבר למידין ניסוך המים מניסוך היין לחייב בחוץ ואפי' לא קדשו בכלי ורבי אלעזר סבר אין למידין וניסוך היין הוא דמתחייב בחוץ בלא כלי אבל ניסוך המים קדשו אין לא קדשו לא: **מאי בינייהו.** במאי פליגי: **בירולי המדות.** מה שצף על שפת הכלי. ותרוייהו קדושת כלי בעו מיהו רבנן סברי בירולי מדות של לח נתקדשו ורבי אלעזר סבר לא נתקדשו ותוך כלי בעינן כ] ופלוגתא דתנאי היא במנחות (דף פח.): **רבה בריה דרבא אמר.** תנא קמא לא בעי קדושת כלי ובקרבו נסכים במדבר קמיפלגי לתנא קמא קרבו לרבי אלעזר בר"ש לא קרבו כדפרישית: **ובפלוגתא דהני תנאי.** ר"א בר"ש [כרבי] דאמר אין נסכים בבמה קטנה הילכך לא אשכחן ניסוך בלא קידוש כלי ות"ק כרבנן ס"ל דאמרי יש נסכים בבמת יחיד ואשכחן ליה בלא כלי שרת: **כי תבאו.** בפרשת נסכים כתיב בשלח לך: **להטעינה נסכים בבמה גדולה.** בא הכתוב ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר ומשבאו לארץ נתחייבו בהן ובבמת ציבור ולא בבמת יחיד: **או אינו אלא בבמה קטנה.** דאילו בבמה גדולה במדבר נמי קרבי ומיהו עד השתא במה קטנה לא הואי דכל מ' שנה נאסרו הבמות משהוקם המשכן וכשנכנסו לארץ הותרו בשנים שכיבשו וחילקו ובא הכתוב להטעינם נסכים לקדשי במת יחיד: כא] **כשהוא אומר** (ב) **אשר אני נותן לכם כו':** **ורבי עקיבא אומר להטעינה נסכים לבמה קטנה.** דאגדולה לא איצטריך דהא במדבר נמי קרבי: **או אינו אלא לבמה גדולה.** ואשמועינן קרא דלא קרבו נסכים במדבר: **בכל מושבות.** דהיינו במת יחיד דאילו במת ציבור כב] אינה אלא במקום אחד ור' ישמעאל משמע ליה מושבות לאחר ירושה וישיבה: **תנא ר' נחמיה.** במתני' כדברי האומר באיזהו מקומן (לעיל דף נב.) שירי הדם מעכבין בחטאת הילכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ כשאר זורק מקצת דמים: **שירי מצוה הן.** שאין מעכבין את הכפרה כדאמר באיזהו מקומן (שם) יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם כג] נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה: הקטר איברים ופדרים אין מעכבין את הכפרה [ז] דאין כפרה אלא בדם: **ואם איתא.** דלרבי נחמיה מעכבין נימא ליה הני נמי (ג) כתחילת כד] עבודה הן כשאר מתנות: **מחלוקת.** (ד) באיזהו מקומן דעיכוב שירים: **בחטאות הפנימיות.** כל מתנותיהן מעכבות: **וכי תניא ההיא.** דאודי ליה רבי נחמיה דשירי מצוה הן בשירים החיצונים ומודה רבי נחמיה בהו דהמקריבן בחוץ פטור: **אי הכי.** אמאי אהדר ליה הקטר איברים יוכיח נימא ליה כי אמרי כה] בפנימים ולא בחיצונים ואת אמרת לי חיצונים: ה"ג **אלא לדבריו דרבי עקיבא קא"ל.** לדידי שירים מעכבין לדידך נמי דאמרת שירי מצוה הן הקטר איברים יוכיח: **מתני' מלק בחוץ.** נבלה היא שאין מליקה אלא בפנים לפיכך פטור על העלאתו ועל מליקתו נמי פטור כדאמרן בריש פירקין (דף קז.) השוחט ולא המולק: **השוחט את העוף בפנים.** פסול ושוב אינו ראוי בפנים לפיכך פטור על העלאתו בחוץ. ואם תאמר והלא כל העולין בחוץ נפסלין ביציאתן וכל כו] השוחט בחוץ פסול הוא וחייבין על העלאתו התם רחמנא רבייה אבל לענין שאר פסולין מתקבל בפנים בעינן:

בקרבו נסכים במדבר קא מיפלגי. פי' בקונטרס ותרוייהו אית להו יש שיעור למים ואי אפשר לומר כן דר"א על כרחין סבר אין שיעור אלא תרוייהו סברי אין שיעור ושלשת לוגין דתנא קמא לאו דוקא כז]: **במה גדולה ובמה קטנה.** יש מפרשים דבמה גדולה קרי שעת איסור הבמות ובמה קטנה שעת היתר ופירוש הקונטרס עיקר דתרוייהו כח] היתר הבמות אלא דבמה גדולה היא במת ציבור ובמה קטנה היא במת יחיד ואע"ג דרבי ישמעאל אמר להטעינה נסכים לבמה גדולה ודריש מושבות לאחר ירושה וישיבה כדפירש בקונטרס וכדתניא בספרי ובפרק קמא דקדושין (דף לז.) ואז נאסרו הבמות שבאו כט] לשילה ומ"מ ל] אף כשהותרו אחרי כן בנוב וגבעון מודה רבי ישמעאל דבמת ציבור טעונה נסכים: **לדברי רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר.** בקדושין (ג"ז שם) פירש בקונטרס דלכולי עלמא קרבו בקרבן ציבור ואיני יודע מי הזקיקו לכך ושמא משום דקתני בסיפרי אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמדך על הנסכים שלא נתחייב יחיד על הנסכים אלא מביאתן לארץ וזה לשון הקונטרס דפירש בקדושין (ג"ז שם:) ר' ישמעאל סבר לא קרבו נסכים במדבר ואף על גב דכתיב במילואים וזה אשר תעשה על המזבח וכתיב בה נסכים בעולת תמיד בקרבן ציבור הוא דהוי אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ לאחר ירושה וישיבה ורבי עקיבא סבר קרבו נסכים ליחיד במדבר: **כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימיים.** לעיל בפרק ב"ש (דף לט.) משמע דרבי נחמיה איירי בשיריים החיצונים ושם פירשתי: **וכי תניא ההיא בשיריים החיצונים.** ומה שהשיב לו איברים יוכיחו אע"ג דאיהו גופיה לא חייש בהאי טעמא אורחיה דתנא הכי כדפרישית בפרק התערובת (לעיל דף עז:) (ח):

שחט

מסורת הש"ס

א) ע' לקמן קיח. ספרי שלח ק"ז, ב) ע' מנחות פח., ג) ירוש' מגילה פ"א פי"א, ד) [לקמן קיח.] קידושין לז: ספרי שלח ק"ז, ה) יומא ס: [לעיל מב: נב: מנחות טז:] ירוש' יומא פ"ה ה"ו, ו) לעיל פה., ז) לעיל ו., ח) [ד"ה אודו]

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"ל קמפלגי. וכן להלן בסמוך (*ש"מ). נ"א רב פפא אמר כלי שרת מקדשין שלא מדעת איכא בינהו מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ואע"ג דלא מילאן לשם חג ומר סבר אין מקדשין אלא מדעת ואם מילאן לשום חג אין ואי לא לא רבינא (כי"צ): ב] בריה דרב יצחק כצ"ל (*ש"מ): ג] נ"א רבא בריה דרבא (כי"צ וק'). נ"א רבה בריה דרבא (ש"מ. וכ"ה ברש"י). נ"א בספרי יד רב אחא בריה דרב איקא (ב"ש): ד] נ"א במדבר (כי"צ וב"ש וכ"ה ברש"י): ה] נ"א דתניא עולת במת יחיד אינה טעונה נסכים (כתה"י). [בכי"מ וק' ליתא במת]: ו] אינו אלא בבמה (כתה"י וב"ש. וכ"ה ברש"י). [בכי"ל לבמה בכל הענין]: ז] תיבות אל ארץ מושבותיכם וגו' נמחק (ש"מ, כתה"י): ח] תיבת הרי נמחק (ש"מ, כתה"י): ט] הדם שהן סוף עבודה כצ"ל (ש"מ, כתה"י ופרי"ד): י] נמי תחלת עבודה נינהו תיובתא כצ"ל (ש"מ, כתה"י ופרי"ד): יא] נ"א וכי (כי"צ). וכ"ה ברש"י ובתוס': יב] נ"א א"ה נימא ליה כי אמרי אנא בפנימיים אלא לדבריו כו' (ד"ו רפ"ט וש"ח וש"מ. וכעי"ז בכי"ר וברש"י). בשאר כתה"י הנוסח כמתוקן לפנינו [בלא התיבות שבסוגריים]. בכי"ל ולדבריו: יג] למים ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להן כצ"ל (ש"מ): יד] בשילה ובבית עולמים הוא דנתחייבו ולא בשעת כיבוש (ש"מ): טו] צ"ל ליכתב (*ש"מ): טז] קרבו נסכים במשכן (כי"פ): יז] לחייבן (כתה"י): יח] בכתה"י וש"מ בשעת: יט] שהיא בלא כלי שרת וכי אסקינהו בשאינן מקודשין בחוץ (*ש"מ): כ] נ"ב ומה שהוא בפנים בתוך הכלי אינו מתחייב עליו לפי שאין בו שיעור. מס' יען (ב"ש וח"נ). [א"ה נר' דהג' לוגין בודאי נתקדשו גם לר"א, רק כוונתו על הבירולין לבד דלא תימא ניקדשו מחמת שהן בתוך הכלי]: כא] צ"ל ה"ג כשהוא אומר כו' ור"ל דל"ג אל ארץ מושבותיכם, דלא דריש ליה ממושבותיכם רק מלכם (באה"מ): כב] ציבור לא היתה אלא כצ"ל (*ש"מ): כג] הדם ישפוך נתקו (כי"פ): כד] צ"ל תחילת (*ש"מ): כה] אמרי אנא בפנימים (*ש"מ): כו] צ"ל וכן (*ש"מ): כז] בצ"ק מוסיף ע"פ ס"י [ולפנינו הוא בתוס' דלעיל קי ע"ב] וא"ת לת"ק דס"ל דלא בעי בנסכים קדושת כלי מאי שנא נסכים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור. וי"ל דלא דמי לקבלה בכלי חול בפנים וזרק בחוץ [דהתם] אין לנו לחייב מחמת דכשר בבמה הואיל וכבר נפסל בפנים ולא דמי לנסכים שמקריבין בחוץ בכלי חול דלא נפסלו בפנים הס"ד: כח] דתרוייהו בשעת היתר כנלצ"ל (באה"מ): כט] צ"ל כשבאו (באה"מ): ל] צ"ל מ"מ (צ"ק וב"ש):

עין משפט נר מצוה

נ א ב מיי' פרק יט מהלכות מעה"ק הלכה ג ד:

נא ג ד ה מיי' שם פי"ח הל' יח:

◆

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם: במדבר טו, ב

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' כדברי האומר שירי הדם מעכבי: (ב) רש"י ד"ה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם אשר אני: (ג) ד"ה ואם איתא וכו' הני נמי עבודה כצ"ל ותיבת כתחילת נמחק: (ד) ד"ה מחלוקת דעיכוב שירים באיזהו מקומן בשיריים הפנימיים בחטאות הפנימיות:

◆

מוסף רש"י

בירוצי המדות. כשמודדין יין וממלא כלי ביותר יש בו בירולין, ואם מיד מערה בכלי גדול נמצאו בירולין בתוכו, ואם לאו נופל לארץ מאליהם (מנחות פח. מכת"י): **לא קרבו נסכים במדבר.** ואע"ג דכתיב במלואים (שמות כט) וזה אשר תעשה על המזבח, וכתיב ביה נסכים בעולת התמיד, בקרבן ציבור הוא דהוו אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ ואילך לאחר ירושה וישיבה: **קרבו נסכים במדבר.** ליחיד, משקרבו לרגים (קדושין לז:) **כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם.** בכל מקום קאמר, ובבמת יחיד הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר, והאי דתליה בביאת הארץ, ה"ק עד עכשיו הייתם במשכן שהבמות נאסרו ועדיין לא הקרבתם נסכים אלא בבמות ציבור ומשתבואו לארץ כל י"ד שנה שלא הוקבע משכן שילה והיו שוכנים בגלגל טרודים במלחמה וקי"ל שהותרו הבמות, בא כתוב זה ללמדנו כי תבואו אל הארץ ותהא במת יחיד מותרת אף היא תטעון נסכים (קידושין לז.): **כשתמצא לומר.** כשתדקדק ותדע מילוי הדברים (ב"מ מ:): **מלק בחוץ.** כתיב אשר ישחט למעוטי מולק (לעיל קז.): **השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור.** על העלייתה, דאינו מתקבל בפנים אלא מלוק (לעיל פה.):